

# Literární přehled.

Plukovník S. Pagano: „Evoluzione tattica durante le grande guerra“. Stran 408 s 27 náčrtů. Vydáno v Torině, Chioppo, 1932.

„Vývoj taktiky ve světové válce“ je název díla italského plk. Pagana, který studuje světovou válku vzhledem k taktice a k jejímu vývoji.

V prvních dvou kapitolách jsou popsány taktické názory let 1900—1914. Autor se zmiňuje o třech hlavních zbraních předválečných armád, t. j. o pěchotě, která podle tehdejší doktríny měla provést pohyb, jezdecký úder a dělostřelectvo palbu. Zbraně prováděly úkoly více méně samostatně, takže v boji chyběla vzájemná spolupráce, zvláště pěchoty s dělostřelectvem. Válečné události v Transválu a na Dálném východě v Manžusku měly sice ohlas v četných diskusích, bylo to však daleko a zdálo se, že jistá ponaučení nemohou mít obdobu na evropském bojišti, u technicky pokročilejších armád.

V třetí kapitole je podán stručný přehled válečných událostí na západním a italském bojišti, kde autor na příkladech dokazuje, jak si válečné události vynutily opravu teoretických názorů a přizpůsobení se nemilosrdné skutečnosti.

V další kapitole „Pěchota“ dotýká se autor vývoje pěchoty za války, který se dal v italské pěchotě obdobně jako v ostatních evropských válečných armádách.

V kapitole „Dělostřelectvo“ liší autor, kterak váleční strany nesprávným hodnocením vzájemného poměru palby a pohybu přecházejí z jednoho extrému do druhého. Kdežto na počátku války byl hlavní důraz kladen na pohyb a přehlížena důležitost palby, ve válce byly kladeny veškeré naděje v palbu, jejíž prostředky znemožňovaly pohyb.

Armády závodily ve výrobě dělostřelectva (hlavně těžkého), které mělo rozhodnouti boj, ale pěšákovi byl svěřen podřadný úkol obsadit terén, dobytý ničivou palbou dělostřelectva. To vzhledem k velké převaze soustředěných prostředků zvítězilo, nemohlo však vpřed v terénu, který si vlastní palbou zničilo. Te-

prve koncem války — po vybavení pěchoty palebnými prostředky — je hodnocen stejnoměrný pohyb s palbou, zajištěná spolupráce pěchoty s dělostřelectvem a velká péče se věnuje manévru palby. Vidíme, že boj možno vésti úspěšně jen tehdy, jsou-li rovnocenně hodnoceny pohyb a palba. Čím je poměr těchto složek vyrovnanější, tím je boj úspěšnější.

V kapitole „Organisace bojiště“ liší autor postupné zdokonalení obranných organisací vzhledem k stále rostoucí potenci palby útočnicka.

Dále popisuje autor činnost jezdeckého sboru Sordetova, jezdeckta rakouského, ruského a německého. Ve většině případů nemělo jezdeckto úspěchu vzhledem k nedostatečné výzbroji a tak po marném pokusu provést daleký průzkum, je ho použito spíše na poli taktickém, ve spolupráci s vyššími jednotkami pěchoty. Po stabilisaci front chybí jezdecktu prostor, a proto přejímá úkol pěchoty. Ve Francii tvoří strategické zálohy, které na jaře 1918 zakročují (společně s pěchotou na autech) velmi úspěšně v kritických okamžicích německého postupu. V konečné fázi války jest jezdeckta použito při průnasledování, hlav. v Macedonii a v Itálii.

Obsažnou kapitolu věnuje autor kulometům, kterými jsou armády na počátku války poměrně nedostatečně vyzbrojeny.

Studuje způsob použití kulometů na italské frontě a rozeznává troji údobí postupného vývoje. V prvním údobí (květen 1915—červen 1917), kdy kulometnými rotami disponují jen velitelé vyšších jednotek, působí nepříznivě představa, že kulometník a pěšák pracují každý pro sebe. Kulomety jsou umístěny v zákopech anebo v samé jejich blízkosti a působí na malé vzdálenosti. V druhém údobí (do června 1917) rozmnožují Italové počet kulometů tím, že tvoří kulometné rotu v praporech; členi je v obraně d hloubky. Třetí údobí jde ve znamení „útočit palbou“, která má být souvislá po celou dobu útočné akce. Těžké kulomety organisované v družstva představují taktickou disposiční jednotku pěchoty a doplňují palbu dělostřelectva při útoku, v obraně tvoří palebné přehrady.

V další kapitole je popsán vznik tanků (lehkých a těžkých) a jejich použití na západním bojišti. Autor zdůrazňuje, že při použití tanků platí tři nejdůležitější pravidla: užití jich v mase, s překvapením a v těsné spolupráci s příslušnou zbraní.

V kapitole „Plyn“ ličí autor postupné použití plynů a vývoj použitých odvetných opatření. V dnešní době nelze si učinit představu o použití plynů v budoucí válce vzhledem k tajnosti výroby v jednotlivých státech. Nejúspěšnější zbraní pro vedení plynové války bude letectvo. Autor však zamítá názory futuristů o možném zničení celého národa zaplňováním.

V posledních dvou kapitolách popisuje autor charakteristiku nejdůležitějších zbraní dnešní doby a uvažuje o pravděpodobném charakteru budoucí války. Bude to dlouhý zápas národů na zemi, ve vzduchu a na moři. Zúčastní se jí všechny složky národa, které nelze tak snadno zdolat, jak to dokázala světová válka. Nelze však vyloučit možnost, že útočník — po důkladné přípravě politické a vojenské — překvapí svého protivníka a obrovskou převahou morální a materiální vyřadí soupeře z boje dříve, než provede předvídanou národní mobilisaci.

Při obrovském rozmachu poválečného letectva a veškeré válečné techniky není autorovi možno blíže označit vlastní ráz budoucí války, protože nezná dobu budoucího konfliktu a technické vlastnosti bojových prostředků, kterými budou armády vyzbrojeny.

Obsažné a hodnotné dílo plukovníka Pagana doplňuje bohatou literaturu válečného dějepis, který je v italském písemnictví velmi čestně zastoupen. Škoda, že autor čerpá ponaučení jen z francouzské a italské fronty. Škpt. gšt. S—r.

**Československo ve světle sovětského tisku.** V sovětském Rusku se objevila v řadě vojensko-hospodářských přehledů kapitalistických států kniha Brublevského o Československu. Kniha má název: „Arsenál protisovětské války“. Vojensko-hospodářský přehled o Československu. Moskva, Partizdat. 1933. 112 stran. Cena 1 rubl. Náklad 7000.

Nemajíc po ruce této knihy, uvedeme její charakteristiku podle sovětského kriticko-bibliografického orgánu „Vojenská literatura“.

Kritik považuje za zvláště vhodný název knihy: arsenál protisovětské války, což se snaží objasnit daty níže uvedenými:

„Československo, zrodil se z hesla národního osvobození, má všechny rysy moderního imperialistického státu. Ná-

rodnostní útisk, bezohledné využití pracujících mas, vláda finanční třídy, těsné spjaté s finanční třídou anglickou a francouzskou, podřízenost všeho hospodářství cílům přípravy k nové imperialistické válce a především k intervenci proti sovětům — to jsou základní rysy politiky a ekonomie Československa...“ Kromě toho ČSR. je základnou pro vojenské zásobování imperialistických armád, připravujících se k válce se SSSR., dodavatelem výzbroje pro imperialistické státy, obsluhujícím především zruřivé se ozbrojující západní sousedy SSSR., kteří nemají vyvinutého vlastního průmyslu.

Toto tvrzení autor podpirá číselnými údaji.

„Vývoz produktů vojenského průmyslu jen jediné akciové společnosti „Zbrojovka“ v r. 1930 činil 15,5 mil. Kč (proti 5,9 mil. v r. 1923). U čs. akciové společnosti výbušin vidíme v rozvaze za rok 1930, že přes všeobecnou hospodářskou krizi produkce závodů stoupala, protože měla veliké zakázky ze zahraničí.“

„Zákazníky čs. vojenských výrobků jsou především Polsko a Rumunsko. Polsko v posledních letech objednálo u ČSR. několik set houfnic, těžké dělostřelectvo, mohutné mořadla, střílny, kulometné hlavě... Rumunské objednávky stoupily zvláště r. 1930... poslední objednávka byla 20.000 lehkých kulometů, 65.000 pušek, 200 děl, 20.000 granátů, 500.000 masek, 100 letounů...“

O koncernu, v jehož čele stojí firma Škoda, se praví: „Patří mu přímo 16 vojenských továren, pod jeho kontrolou je více než 10 podniků vojenského průmyslu. Též společnosti patří i mnoho vojenských závodů v Polsku, Rumunsku a v jiných státech. Jsa těsně spjat s francouzskými závody Schneider-Creuzot, má koncern Škoda výjimečný vliv na celou státní politiku. Mnozí akcionáři střídavě zasedají v poslaneckých lavicích a v městech správní rady vojenských závodů.“

**Osoaviachim podle sovětské literatury.** O tom, že sovětská organizace Osoaviachim je orgánem militarizace státu a přípravy velkých bojových kádřů, ví dnes každý, kdo si aspoň trochu všimá života této organizace. Na důkaz toho vydalo letos (1933) sovětské vojenské státní vydavatelství (Vojengiz) zvláštní brožuru od Leontjeva: „Osoaviachim, bojová záloha rudé armády.“ V brožurě je uvedeno, čeho Osoaviachim dosáhl v uplynulém roce. Celý souhrn práce Osoaviachimu, přenesení vojenské organizace do závodů, je charakterisován jako vzor sovětského „údernictví“. Ona kniha potvrzuje v minulém roce „ještě větší úsilí ve vojenské přípravě... následkem válečného nebezpečí.“ V. D.